Tage Winthers klage over Pradan Auto Import

Journal nr. 2:801-341/jec/industri

Rådsmødet den 21. juni 2000

Resumé

Indledning

1. T.W. Autodele v/Tage Winther (TW) klagede i 1997 over, at importøren af Skoda-biler, Pradan Auto Import A/S, lagde hindringer i vejen for hans salg af parallelimporterede, originale Skodareservedele. Konkurrencestyrelsen afviste efter en samlet vurdering klagen fra Tage Winther, der herefter ankede afgørelsen.

2. Konkurrenceankenævnet hjemviste i december 1998 sagen til fornyet behandling. I kendelsen bemærkes det bl.a., at Konkurrencestyrelsen havde begrænset sin undersøgelse til at forelægge klagen for Pradan, og at Konkurrencestyrelsen således havde truffet afgørelse uden en nærmere undersøgelse af de reelle forhold på markedet.

3. Efter Konkurrenceankenævnets kendelse har TW givet Konkurrencestyrelsen oplysning om en konkret Skodaforhandler, der angiveligt skulle være blevet truet med opsigelsen af forhandlerkontrakten, fordi han havde solgt parallelimporterede reservedele. Den pågældende forhandler har bestridt, at dette skulle være tilfældet.

4. Konkurrencestyrelsen har herefter foretaget en undersøgelse i form af en rundspørge blandt samtlige 64 Skodaforhandlere bl.a. om, hvorvidt forhandlerne havde været udsat for påtryk fra Pradans side for at få forhandlerne til at afstå fra at anvende Skodareservedele leveret fra anden side end Pradan. Konkurrencestyrelsen har i den forbindelse lovet forhandlerne anonymitet.

5. Syv af forhandlere har oplyst, at de har været udsat for et sådant påtryk fra Pradans side. Der har i alle tilfælde været tale om en mundtlig trussel og undertiden kun en underforstået trussel.

6. Derudover har 11 forhandlere oplyst, at Pradan foretager fysisk kontrol af forhandlernes reservedelslager.

Gruppefritagelsen

7. Konkurrencestyrelsen har desuden foretaget en vurdering af Pradans forhandlerkontrakt i forhold til gruppefritagelsen for motorkøretøjer.

8. Gruppefritagelsen indeholder en *udtømmende* liste over tilladte konkurrencebegrænsende bestemmelser. Det er herefter tilladt, at forhandlerkontrakten indeholder en bestemmelse, der forpligter forhandlere til ikke at sælge reservedele, der ikke kvalitetsmæssigt har samme standard som leverandørens originale reservedele.

9. Det følger endvidere, at det lovligt kan bestemmes, at der i forbindelse med garanti, gratis service og tilbagekaldelsesaktioner alene må anvendes originale reservedele, indkøbt gennem importøren eller fra en anden virksomhed i det autoriserede salgsnet, men ikke fra anden side f.eks. gennem en parallelimportør, der står uden for salgsnettet.

10. Gruppefritagelsen angiver endvidere en række "sorte klausuler", der ikke må anvendes i kontrakterne. Det fremgår heraf, at fritagelsen ikke finder anvendelse, når parterne indgår aftaler om konkurrencebegrænsende foranstaltninger, der ikke udtrykkeligt er fritaget i forordningen. Anvendes sådanne klausuler, falder fritagelsen væk for alle konkurrencebegrænsende bestemmelser i kontrakten.

11. Det følger heraf, at det ikke vil være i overensstemmelse med gruppefritagelsen, hvis forhandlerkontrakten bestemmer, at forhandlerne også i forbindelse med andre ydelser end garanti, gratis service og tilbagekaldelsesaktioner skal anvende reservedele indkøbt gennem importøren eller en anden virksomhed inden for salgsnettet. I forbindelse med almindelige reparationer og vedligeholdelse står det således forhandlerne frit for at benytte reservedele indkøbt fra anden side, når blot disse reservedele kvalitetsmæssigr er af samme standard.

12. I den foreliggende sag er det uomtvistet, at TW's parallelimporterede reservedele er originale, fabriksgodkendte Skodareservedele. Disse reservedele er dermed forudsætningsvis kvalitetsmæssigt af samme standard som Skodareservedele indkøbt gennem Pradan eller en anden virksomhed i Skodas salgsnet.

13. Det står derfor Skodaforhandlerne frit for at anvende TW's eller andre parallelimportørers originale Skodareservedele i forbindelse med alt andet arbejde end garantiarbejde, gratis service og tilbagekaldelsesaktioner.

Vurdering i henhold til konkurrencelovens § 6

14. Pradans forhandlerkontrakt indeholder en række bestemmelser, der efter deres indhold som udgangspunkt er konkurrencebegrænsende, men som må anses for omfattet af gruppefritagelsen.

15. Pradans forhandlerkontrakt indeholder derudover en række bestemmelser, der for så vidt ikke er omhandlet i gruppefritagelsen, men som giver Pradan mulighed for at føre kontrol med forhandlerne. Disse bestemmelser må anses for legitimt begrundede og kan ikke i sig selv betragtes som konkurrencebegrænsende foranstaltninger i strid med gruppefritagelsens artikel 6, stk. 1, nr. 3.

16. Der foreligger ikke belæg for, at Pradan har anvendt disse kontrolbestemmelser til "forbudte handlinger" i strid med gruppefritagelsens artikel 6, stk. 1, nr. 9

17. Konsekvensen heraf er, at Pradans forhandlerkontrakt, i og med at den indeholder konkurrencebegrænsende bestemmelser, som udgangspunkt er omfattet af konkurrencelovens § 6, stk. 1, men samtidig er fritaget fra forbudet i kraft af grupppefritagelsen.

Vurdering i henhold til konkurrencelovens § 11

18. Pradan indtager med over xx \% markedsandel den i konkurrencelovens § 11 nævnte dominerende stilling på det relevante marked i sagen, engroshandel med originale Skoda-reservedele i Danmark.

19. Pradans mulige trusler over for Skodaforhandlere er efter Konkurrencestyrelsens vurdering ikke tilstrækkelig dokumenteret til, at det kan fastslås, at dette forhold udgør et misbrug af dominerende stilling i strid med konkurrencelovens § 11.

20. Spørgsmålet er imidlertid, om Pradan i kraft af sin dominerende stilling og de enkelte forhandleres afhængighedsforhold i forhandlerkontrakten har tiltaget sig kontrolbeføjelser, der ikke er sagligt begrundet og må anses for urimelige forretningsbetingelser i strid med konkurrencelovens § 11.

21. Pradan har oplyst, at repræsentanter for selskabet foretager fysisk kontrol af reservedelslagrene hos forhandlerne, hvis der foreligger særlig anledning hertil. En sådan anledning kan ifølge Pradan foreligge, hvis en forhandlers køb af reservedele ikke stemmer overens med de af ham udførte reklamations- eller garantiarbejder, jf. gruppefritagelsens artikel 4, stk. 1, nr. 7. Denne form for kontrol ses i øvrigt ikke at være hjemlet i Pradans forhandlerkontrakt.

22. En sådan kontrol, der udføres, efter at det omtvistede reklamations- eller garantiarbejde er udført, og de anvendte reservedele i sagens natur ikke længere befinder sig på reservedelslageret, må anses for usaglig og ude af proportion med den legitime interesse, Pradan kan have i at kontrollere, at arbejdet er korrekt udført.

23. Det må på den baggrund anses for påtvingelse af en urimelig forretningsbetingelse og dermed misbrug af en dominerende stilling i strid med konkurrencelovens § 11, at Pradan på denne måde ensidigt tiltager sig ret til at foretage fysisk kontrol af forhandlernes reservedelslagre.

24. Pradan har en berettiget interesse i at kunne kontrollere, at der alene anvendes originale Skodareservedele indkøbt gennem Pradan eller en anden virksomhed i Skodas salgsnet i forbindelse med garantiarbejde, gratis eftersyn og arbejde i forbindelse med tilbagekaldelse af biler.

25. Pradan har ligeledes en berettiget interesse i at kunne kontrollere, at der i forbindelse med almindelige reparationer og vedligeholdelse alene anvendes reservedele, som kvalitetsmæssigt har samme standard som originale Skodareservedele indkøbt gennem Pradan eller en anden virksomhed i Skodas salgsnet.

26. Disse berettigede hensyn kan imidlertid varetages på en mindre indgribende måde, end ved at Pradan foretager fysik kontrol af forhandlernes reservedelslagre.

27. Det kan f.eks. ske ved, at forhandlerne pålægges en dokumentationspligt for de anvendte reservedele i forbindelse med det konkrete garantiarbejde mv.

28. Såfremt der måtte være berettiget tvivl om kvaliteten af de reservedele, som en forhandler i øvrigt anvender til almindelige reparationer, kan en fysik kontrol af forhandlerens reservedelslager, i det omfang det måtte være nødvendigt, f.eks. foretages af en uvildig sagkyndig udpeget af parterne.

29. En sådan fremgangsmåde vil desuden være i overensstemmelse med de principper, der fremgår af Pradans forhandlerkontrakts pkt. 28, hvorefter uenighed mellem importør og forhandler om salgsmål, minimumslagre og salgsfremmende aktiviteter skal løses i henhold til nærmere bestemte voldgiftsregler. Jf. herved også gruppefritagelsens artikel 4, stk. 1, nr. 3, og artikel 5, stk. 3, sidste led.

Afgørelse

30. Det meddeles Pradan Auto Import A/S, at selskabets praksis med hensyn til at foretage fysisk kontrol af forhandlernes reservedelslagre udgør et misbrug af en dominerende stilling i strid med konkurrencelovens § 11, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1.

31. Der er herved lagt vægt på, at Pradan med en andel på over xx \% af markedet for originale Skodareservedele i Danmark har en dominerende markedsstilling, og at den omhandlede praksis er udtryk for påtvingelse af en urimelig forretningsbetingelse, der må anses for unødvendig vidtgående til sikring af, at Pradan kan varetage sine berettigede interesser.

32. Sikring af, at der alene anvendes originale Skodareservedele indkøbt gennem Pradan eller en anden virksomhed i Skodas salgsnet i forbindelse med garantiarbejde, gratis eftersyn og arbejde i forbindelse med tilbagekaldelse af biler, jf. forhandlerkontraktens pkt. 4.3 og gruppefritagelsens artikel 4, stk. 1, nr. 7, jf. artikel 10, nr. 11, kan f.eks. ske ved, at forhandlerne pålægges en dokumentationspligt for de anvendte reservedele i forbindelse med det konkrete garantiarbejde mv.

33. Sikring af, at der i forbindelse med andre reparationer af Skodabiler alene anvendes reservedele, som kvalitetsmæssigt har samme standard som originale Skodareservedele indkøbt gennem Pradan eller en anden virksomhed i Skodas salgsnet, jf. forhandlerkontraktens pkt. 4.1 og 4.2 og gruppefritagelsens artikel 3, nr. 5, kan f.eks. ske ved, at der i tilfælde af berettiget tvivl, foretages fysisk kontrol af forhandlerens reservedelslager af en uvildig sagkyndig udpeget af parterne.

34. Der meddeles Pradan Auto Import A/S påbud i medfør af konkurrencelovens § 11, stk. 3, jf. § 16, stk. 1, om at ophøre med at foretage fysisk kontrol af forhandlernes reservedelslagre.

Sagsfremstilling

Sagens anledning

35. T.W. Auto Dele v/Tage Winther (TW) klagede den 3. juni 1997 over Pradan Auto Import A/S (Pradan), der er importør af Skoda-biler i Danmark. TW har siden 1994 parallelimporteret originale reservedele og ekstraudstyr til Skoda-biler. Efter TW's opfattelse overtrådte Pradan såvel den danske konkurrencelov som EU-gruppefritalgelsen for motorkøretøjer ved at hindre de danske Skodaforhandlere i at købe TW's parallelimporterede produkter.

36. Konkurrencestyrelsen afviste på Konkurrencerådets vegne ved en afgørelse af 28. maj 1998 efter en samlet vurdering TW's klage, idet det ved afgørelsen blev lagt til grund,

37. at Pradans forhandlerkontrakter, der efter det oplyste alene udgjorde aftalegrundlaget mellem importør og forhandlere, ikke var i strid med den danske bekendtgørelse om EU-gruppefritagelsen,

38. at TW ikke havde dokumenteret eller sandsynliggjort sin påstand om, at Pradan havde udvist en adfærd af en sådan karakter, at der forelå en overtrædelse af konkurrencelovens bestemmelser, og at Pradan skriftligt havde oplyst, at selskabet på ingen måde - hverken direkte eller indirekte - lagde hindringer i vejen for forhandlerne til at foretage indkøb af reservedele hos andre end Pradan, samt at selskabet ikke forskelsbehandler forhandlere, som måtte købe reservedele hos andre end Pradan.

Konkurrenceankenævnets kendelse

39. Denne afgørelse blev af TW indbragt for Konkurrenceankenævnet, der ved kendelse af 22. december 1998 hjemviste sagen til fornyet behandling.

40. Under ankesagen fremlagde TW yderligere materiale i forhold til det materiale, der forelå ved Konkurrencestyrelsens behandling af sagen. Blandt dette materiale var en "protokol" fra et møde afholdt den 30. august 1994 med deltagelse af en række Skodaforhandlere og repræsentanter for Pradan. Af protokollatet fremgik bl.a.: "På mødet blev parallelimporten af originale Skoda reservedele drøftet, og det blev bekræftet af de tilstedeværende forhendlere, at de fremover udelukkende vil købe Skoda reservedele hos Pradan Auto Import i Vordingborg."

41. I Konkurrenceankenævnets kendelse bemærkes det bl.a., at Konkurrencerådet har savnet føje til uden videre at anse forhold fra før lovens ikrafttræden den 1. januar 1998 for irrelevante i forbindelse med vedvarende forhandlerforhold, der meget vel kan være bestemt eller påvirket af en mellem parterne udviklet praksis eller andre forhold af ældre dato.

42. Endvidere bemærkes det i Konkurrenceankenævnets kendelse, at Konkurrencerådets undersøgelse har været begrænset til en forelæggelse af klagen for Pradan og en vurdering af forhandlerkontrakten i forhold til bekendtgørelsen om gruppefritagelse for motorkøretøjer, selv om konkurrencelovens § 11 gælder uanset fritagelse vedrørende § 6. Konkurrencerådet har således ifølge ankenævnets bemærkninger truffet afgørelse uden nærmere undersøgelse af de reelle forhold på markedet.

Konkret tilfælde af mulig trussel om opsigelse

43. Efter Konkurrenceankenævnets kendelse har TW den 29. januar og 17. februar 1999 rettet henvendelse til Konkurrencestyrelsen og oplyst, at han fra en anden parallelimportør af Skoda-reservedele havde fået oplyst, at denne i 1998 havde mistet sit salg til en konkret, navngiven Skodaforhandler.

44. Årsagen hertil skulle angiveligt være, at Pradan havde truet forhandleren med fyring, fordi han købte Skodareservedele hos parallelimportøren. TW oplyste, at den pågældende Skodaforhandler over for TW havde bekræftet, at forhandleren var blevet truet med fyring i 1998. Dette forhold er omtalt i en række senere henvendelser fra TW til Konkurrencestyrelsen.

45. På Konkurrencestyrelsens telefoniske forespørgsel den 22. marts 1999 har den pågældende Skodaforhandler afvist at kende noget til sagen.

46. Som svar på Konkurrencestyrelsens rundskrivelse til Skodaforhandlerne (jf. nedenfor) har den pågældende Skodaforhandler oplyst, at repræsentanter fra Pradan havde påtalt, at det af hensyn til reklamationer var bedst at købe originale reservedele hos Pradan, som Skodafabrikken står bag.

47. I forbindelse med Pradans anmodning om aktindsigt i TW's henvendelser til Konkurrencestyrelsen har styrelsen forelagt Skodaforhandleren de oplysninger i TW's skrivelser, som angår den pågældende Skodaforhandler, til udtalelse. Skodaforhandleren har som svar herpå meddelt, at det er af afgørende betydning for virksomheden, at de pågældende oplysninger ikke udleveres til Pradan. Som begrundelse anføres det, at der er forkerte oplysninger i TW's breve. Det anføres direkte: "Vi er ikke blevet truet med fyring fra Pradans side, hverken i 1998 eller senere."

48. Konkurrencestyrelsen har under løfte om fortrolighed anmodet parallelimportøren om at redegøre for virksomhedens erfaringer med hensyn til salg af parallelimporterede Skoda-reservedele.

49. Parallelimportøren har oplyst, at han har oplevet, at Skodaforhandlerne er bange for at handle med ham. Parallelimportøren er dog ikke fremkommet med konkret dokumentation for, at Skodaforhandlere er blevet truet af Pradan.

Pradan Auto Imports overgang til nyt ejerskab

50. Efter Konkurrenceankenævnets kendelse af 22. december 1998 er der sket en ændring af Pradans ejerforhold.

51. Indtil 1. maj 1999 var Pradan Auto Import A/S 100\% ejet af Nichri Holding & Finans A/S, der tillige ejer Hyundai Bil Import A/S, Honda Auto Import A/S, BMW Import A/S, Chrysler Import Danmark A/S og Nordic Car Import A/S (Nic. Christiansen Gruppen).

52. Hele aktiekapitalen i Pradan Auto Import A/S blev den 1. maj 1999 erhvervet af Semler Holding A/S, der i forvejen for 100\% ejer Skandinavisk Motor Co. A/S.

53. Pradan står efter overtagelsen fortsat for importen af Skoda-biler til Danmark, og forhandlerkontrakterne med Skodaforhandlerne er fortsat indgået af Pradan.

Tage Winthers fornyede klage

54. Ved skrivelse af 10. juni 1999 har TW fornyet sin klage over Pradan, idet TW nu har inddraget Skandinavisk Motor Co. A/S i sin klage, efter at Pradan har skiftet ejerskab.

55. I sin fornyede klage henviser TW bl.a. til, at Pradan fører statistikker over Skodaforhandlernes forbrug af reservedele og ekstraudstyr, som sammenholdes med det antal biler, som forhandlerne aftager. Ud fra disse oplysninger presser Pradan ifølge TW forhandlerne til at opfylde et tilstrækkeligt stort indkøb af både reservedele og ekstraudstyr.

56. Pradan påtaler ifølge TW et for lavt salg over for forhandlerne, og hvis dette ikke hjælper, følges påtalen op med et kontrolbesøg, hvor den pågældende forhandlers varelager ifølge TW gennemsøges med det formål at konstatere, om forhandleren køber de pågældende dele hos en konkurrerende virksomhed, som f.eks. TW's. I den forbindelse henstiller TW til Konkurrencestyrelsen, at der indledes en politimæssig efterforskning af forholdet.

Konkurerencestyrelsens rundspørge til Skodaforhandlerne

57. Til belysning af Pradans praksis over for Skodaforhandlerne i forbindelse med parallelimporterede Skoda-reservedele har Konkurrencestyrelsen ved skrivelse af 31. juli 1999 foretaget en rundspørge hos de 64 Skodaforhandlere.

58. I skrivelsen har Konkurrencestyrelsen oplyst, at de udbedte besvarelser vil blive behandlet således, at den enkelte Skodaforhandlers identitet kun er kendt af Konkurrencestyrelsen, og at den enkelte Skodaforhandlers navn ikke vil blive videregivet uden den pågældendes samtykke.

59. Konkurrencestyrelsen har bedt de 64 Skodaforhandlere besvare følgende spørgsmål:

”1) Forhandler eller har Deres virksomhed tidligere forhandlet Skoda-reservedele, som virksomheden har fået leveret fra anden side end Pradan?

2) Skal virksomheden afgive oplysninger til Pradan om virksomhedens salg af Skoda-reservedele, herunder Skoda-reservedele leveret fra anden side end Pradan? I bekræftende fald hvilke oplysninger?

3) Hvor ofte modtager virksomheden besøg af en repræsentant fra Pradan?

4) Hvilke oplysninger i virksomheden har repræsentanter fra Pradan adgang til ved besøg i virksomheden?

5) Har repræsentanter fra Pradan adgang til virksomhedens regnskaber og andre forretningspapirer, fakturaer eller lignende materiale?

6) Foretager repræsentanter fra Pradan fysisk kontrol af virksomhedens reservedelslager?

7) Har Deres virksomhed været udsat for påtryk fra Pradans side i den hensigt at formå virksomheden til at afstå fra at forhandle Skoda-reservedele leveret fra anden side end Pradan?

(Der tænkes her ikke alene på trussel om opsigelse af forhandlerkontrakten, men også på f.eks. trussel om ringere leveringsvilkår mv. end normalt).”

Resultatet af Konkurrencestyrelsens rundspørge

60. Resultatet af Konkurrencestyreksens rundspørge er følgende:

Ad 1) På spørgsmålet om, hvorvidt virksomheden forhandler eller har forhandlet parallelimporterede Skoda-reservedele har 40 forhandlere svaret bekræftende, mens 21 forhandlere har svaret benægtende.

Ad 2) 54 forhandlere oplyser, at de ikke skal afgive særskilte oplysninger til Pradan om virksomhedens salg af Skoda-reservedele, herunder parallelimporterede Skoda-reservedele. 3 forhandlere svarer bekræftende.

Ad 3) Praktisk taget samtlige forhandlere oplyser, at virksomheden jævnligt modtager besøg af en repræsentant fra Pradan.

Ad 4) Med hensyn til, hvilke oplysninger i virksomheden repræsentanter fra Pradan har adgang til, falder svarerne mere spredt. Næsten samtlige forhandlere oplyser, at Pradan har adgang til virksomhedens regnskab.

Ad 5) 12 forhandlere oplyser, at Pradan ikke herudover har adgang til andre forretningspapirer, fakturaer eller lignende materiale, mens 8 forhandlere i varierende grad bekræfter, at Pradan har adgang til sådant materiale.

Ad 6) I 11 tilfælde oplyser forhandlere, at repræsentanter fra Pradan foretager fysisk kontrol af virksomhedens reservedelslager. 49 forhandlere oplyser, at dette ikke er tilfældet.

Ad 7) På Konkurrencestyrelsens sidste spørgsmål svarer 7 forhandlere bekræftende på, at de har været udsat for påtryk fra Pradans side i den hensigt at formå virksomheden til at afstå fra at forhandle parallelimporterede Skoda-reservedele, mens 53 forhandlere oplyser, at dette ikke har været tilfældet.

I de tilfælde, hvor forhandleren har svaret bekræftende har der i alle tilfælde været tale om mundtlige trusler og undertiden alene om underforståede trusler.

Flere forhandlere oplyser, at de tidligere er blevet truet med opsigelse, men at det ikke har fundet sted i de senere år.

En enkelt forhandler oplyser dog, at han for nylig har fået at vide af en repræsentant fra Pradan, at virksomheden ikke måtte købe originale reservedele andre steder end hos Pradan, i såfald kunne forhandleren risikerer opsigelse af forhandlerkontrakten.

I enkelte tilfælde oplyser forhandlere herudover, at de opfatter forhandlerkontrakten med Pradan således, at de er forpligtet til kun at anvende originale reservedele indkøbt gennem Pradan.

Konkurrencestyrelsens spørgsmål til Pradan

61. Til yderligere belysning af sagen har Konkurrencestyrelsen ved skrivelse af 17. november 1999 anmodet Pradan om besvarelse af bl.a. følgende spørgsmål:

1) Har Pradan siden Konkurrenceankenævnets kendelse i henvendelser til Skodaforhandlere direkte eller indirekte berørt TW's virksomhed? I bekræftende fald skal Konkurrencestyrelsen udbede sig kopi af sådanne henvendelser.

2) Hvilke oplysninger modtager Pradan fra Skodaforhandlerne vedrørende salg af Skoda-reservedele leveret fra selskabet selv?

3) Hvilke oplysninger modtager Pradan fra Skodaforhandlere vedrørende parallelimporterede Skoda-reservedele?

4) Hvilke oplysninger har repræsentanter fra Pradan rent fakstisk adgang til ved besøg hos Skodaforhandlerne?

5) Undersøger repræsentanter fra Pradan ved besøg hos Skodaforhandlernedisses forretningspapirer, herunder fakturaer?

6) Foretager repræsentanter fra Pradan ved besøg hos Skodaforhandlere fysisk kontrol af disses reservedelslager?

Advokat Chr. Bojsen-Møller svarskrivelse af 3. december 1999

62. Advokat Chr. Bojsen-Møller har som advokat for Semler Holding A/S på Pradans vegne ved skrivelse af 3. december 1999 besvaret Konkurrencestyrelsens forespørgsel.

Ad 1) I besvarelsen anføres det, at Pradan hverken direkte eller indirekte har kommenteret den løbende sag over for Skodaforhandlerne. Enkelte forhandlere har rettet henvendelse til Pradan om besvarelsen af Konkurrencestyrelsens rundspørge, men Pradan har anbefalet, at den enkelte forhandler besvarer spørgsmålene, som han finder mest korrekt.

Ad 2) Det anføres endvidere, at Pradan ikke modtager informationer fra Skodaforhandlerne vedrørende disses salg af Skodareservedele, som er leveret fra Pradan til hver enkelt forhandler.

Ad 3) Tilsvarende anføres det, at Pradan ikke modtager oplysninger fra forhandlerne vedrørende salg af eventuelt parallelt importerede Skodareservedele.

Ad 4) I besvarelsen henvises til Pradans hjemmel forhandlerkontraktens pkt. 20 til at afkræve forhandlerne oplysninger.

Ad 5) I besvarelsen henvises til, at Pradan som anført ovenfor under besvarelsen af 4) har den fornødne hjemmel til at undersøge Skodaforhandlernes forretningspapirer og eventuelt disses fakturaer. Herefter tilføjes det:

”I de seneste år har denne hjemmel ikke været anvendt af Pradan Auto Import A/S.”

Ad 6) Det anføres i besvarelsen heraf, at repræsentanter for Pradan kun foretager fysisk kontrol af reservedelslagre hos forhandlerne, hvis der foreligger særlig anledning hertil. En sådan anledning kan foreligge, hvis en forhandlers køb af reservedele ikke stemmer overens med de af ham udførte reklamations- eller garantiarbejder, jf. bestemmelserne i EU-gruppefritagelsen, artikel 4, stk. 1, nr. 7.

Markedet for Skoda-reservedele

63. Pradans samlede omsætning udgjorde i xxxxx kr. i regnskabsåret 1998/99. Selskabets omsætning af reservedele inkl. tilbehør udgjorde ca. xxxxxxxx kr. ekskl. moms. Pradans omsætning af reservedele og tilbehør sker udelukkende til Skoda-salgsnettet. xxxxxxxxxxxxxxxx.

64. TW's samlede salg af Skoda-reservedele i 1998 udgjorde xxxxxx kr., hvoraf salget til autoriserede Skodaforhandlere udgjorde xxxxxx kr., svarende til ca. xx \%.

65. Den anden parallelimportørs samlede salg af Skoda-reservedele udgjorde xxxxxxxx kr., hvoraf salget til autoriserede Skodaforhandlere udgjorde xxxxxxx kr., svarende til ca. xx \%.

66. Under Konkurrenceankenævnets behandling af sagen blev det af TW oplyst, at virksomheden Dansk Auto Materiel A/S (A. Østergaard A/S) også opererer på dette marked. På Konkurrencestyrelsens forespørgsel har Dansk Auto Materiel oplyst, at virksomheden på intet tidspunkt har solgt eller købt parallelimporterede Skoda-reservedele.

Pradans forhandlerkontrakt

67. Pradan anvender en standardforhandlerkontrakt, der efter det oplyste har været gældende uændret siden 1. oktober 1996. I det følgende refereres de bestemmelser, der har relation til den foreliggende sag.

68. "1. Definitioner

(…)

1.2. "Reservedele": Reservedele, der er leveret eller skal leveres til forhandleren af leverandøren eller anden virksomhed inden for distributionssystemet, med henblik på service og/eller reparation af en bil, også betegnet som originale reservedele modsat uoriginale reservedele.

1.3: "Produkter": Biler og reservedele under ét.

1.4: ”Tilsvarende produkter”: Produkter, som i type svarer til de produkter, der er nævnt foran, og som er genstand for en distributions- eller serviceaftale indenfor distributionssystemet.

(…)

1.6: ”Virksomheder indenfor distributionssystemet”: Nærværende kontraktsparter (Skoda) samt virksomheder, der af Skoda er betroet til, eller af Skoda har fået tilladelse til at varetage distribution eller servicering af produkter indenfor EU.

(…)

2. Udnævnelse

2.1: På de vilkår og betingelser, der er anført i nærværende kontrakt, udnævner leverandøren hermed forhandleren som forhandler i området, således som det er beskrevet i i vedhæftede bilag 1 til nærværende kontrakt. (…) Medmindre andet skriftligt er aftalt, jfr. nedenfor, forpligter leverandøren sig til ikke at udnævne andre forhandlere af produkterne i det aftalte område.

(…)

2.4: Uanset foranstående pkt. 2.1 er parterne enige om, at området skal betjenes af (antal) forhandlere. Herudover forpligter leverandøren sig til ikke at udnævne yderligere forhandlere i området, med mindre dette skriftligt aftales mellem parterne.

(…)

3. Konkurrencemæssige forpligtelser

3.1: Forhandleren må ikke producere produkter, der konkurrerer mned produkterne.

(…)

4. Reservedele

4.1: Forhandleren må ikke sælge reservedele, som konkurrerer med originale reservedele, og som ikke lever op til disses kvalitet, eller som er uforenelige med de originale produkter. Sådanne reservedele må heller ikke anvendes til reparation eller vedligeholdelse af produkterne eller tilsvarende produkter.

4.2: Reservedele, som er funktionelt følsomme på grund af disses funktion i bilerne, må under ingen omstændigheder erstattes af uoriginale reservedele, med mindre forhandleren kan bevise, at sådanne dele med hensyn til kvalitet i enhver henseende modsvarer kvaliteten af originale reservedele.

4.3: Forhandleren skal anvende originale reservedele til garantiarbejde, gratis eftersyn samt arbejde i forbindelse med tilbagekaldelse af biler.

4.4: Forhandleren skal informere sine kunder generelt om det omfang, hvori der anvendes uoriginale reservedele til reparation og vedligeholdelse af Skoda-biler. Dette skal ske ved særskilt skiltning på et sted, der er klart synligt for kunderne.

4.5: Forhandleren skal skriftligt informere sine kunder hver gang, er anvendt uoriginale reservedele til reparation og vedligeholdelse af Skoda-biler. Dette skal ske ved oplysning på dokumenter, der er udfærdiget i forbindelse med reparation og/eller vedligeholdelsesarbejdet, f.eks. faktura o.l. Det skal heraf fremgå, hvilke uoriginale reservedele, der er anvendt til reparationen.

4.6: Forhandleren skal i forhold til leverandøren påtage sig det fulde ansvar for enhver skade, der hidrører fra anvendelse af uoriginale reservedele og klart anføre dette på dokumenter, der udfærdiges i forbindelse med reparationen og/eller vedligeholdelsesarbejdet, jfr. pkt. 4.5.

4.7. Forhandleren skal sørge for tilstrækkelig lagerkapacitet og skal til enhver tid lagerføre reservedelene i sådanne mængder og i et sådant udvalg, at forhandleren til enhver tid kan udføre effektiv servicering på de produkter, der findes i området. Ved evt. uenighed henvises til kontraktens pkt. 28.

4.8: I de tilfælde, hvor forhandlerens værksted er autoriseret værksted for fremmede mærker, må forhandleren ikke lade det/de fremmede mærker drage fordel af de investeringer, der er foretaget af leverandøren eller andre i distributionssystemet.

(…)

6 Aktiviteter udenfor området

6.1: Udenfor området må forhandleren ikke

a. Oprette afdelinger eller depoter til distribution af produkter eller tilsvarende produkter.

b. Søge eller tiltrække kunder til produkterne eller tilsvarende produkter ved hjælp af reklamekampagner, der indebærer direkte personlig kontakt, som f.eks. pr. brev, telefon eller lignende.

c. Overdrage distributionen eller servicering af produkterne eller tilsvarende produkter til tredjemand.

(…)

10. Salgsmål

10.1: Med henblik på at fremme salget af produkterne i området mest muligt aftales der mellem leverandøren og forhandleren et årligt salgsmål. Salgsmålet udarbejdes med hensyntagen til det forventede totalmarked og salget i området for produkterne.

11. Ordrer

(…)

11.4: Leverandøren er berettiget til, evt. midlertidigt, at indstille leverancerne til forhandleren, såfremt leverandøren har en begrundet mistanke om, at forhandleren væsentligt misligholder sine forpligtelser overfor leverandøren, eller forhandleren i øvrigt driver sin virksomhed på en måde, at dette bringer leverandørens eller Skoda's navn i miskredit.

(…)

12. Priser og betalingsbetingelser

12.1: Prisen på produkterne fastsættes på grundlag af leverandørens til enhver tid gældende prisliste.

12.2: Leverandøren skal være berettiget til at anbefale den udsalgspris, produkterne kan sælges til.

12.3: Forhandleren er forpligtet til, samtidig med underskrivelsen af nærværende kontrakt, at underskrive aftale om salgs- og leveringsbetingelser mellem leverandøren og forhandleren.

(…)

17. Lagerbeholdning

(…)

17.2: Forhandleren skal sørge for, at produkter, der er på lager, opbevares på betryggende vis, herunder under behørigt opsyn. Såfremt produkterne ikke er opbevaret på betryggende vis, og dette medfører tab for leverandøren, er forhandleren forpligtet til at erstatte tab.

(…)

19. Leverandørens garanti

19.1: leverandøren skal for egen regning sørge for garantidækning på produkterne i overensstemmelse med Skoda's retningslinier. Herudover har leverandøren ikke noget ansvar overfor forhandleren, der måtte hidrøre fra produkter, der er leveret fra leverandøren til forhandleren eller på vegne af leverandøren.

19.2: Forhandleren er forpligtet til at gøre leverandørens garanti- og reklamationsbestemmelser til en bestanddel af sin salgsaftale vedrørende produkterne, samt a til at opfylde alle berettigede garanti- og reklamationskrav, der er gjort gældende overfor ham. Leverandøren refunderer forhandlerens udgifter efter nærmere fastsatte retningslinier.

20. Rapportering til leverandøren

20.1: På leverandørens forlangende skal forhandleren stille kundedata til rådighed for leverandøren eller tredjemand, f.eks. til gennemførelse af kundeundersøgelser. Leverandøren er endvidere berettiget til at forlange rapporter over f.eks. markedssituation, lagersituation, salgs- og værkstedsresultater o.a.

20.2: Forhandleren skal på forlangende give leverandøren alle oplysninger om sine forretningsmæssige forhold, herunder alle regnskabsoplysninger, f.eks. årsregnskab med balance. Når der foreligger særlige grunde herfor, særligt når der foreligger begrundet mistanke om, at forhandleren ikke opfylder sine kontraktmæssige forpligtelser, er leverandøren endvidere berettiget til på forhandlerens forretningsadresse at gennemse relevante bilag. Leverandøren er forpligtet til at behandle sådanne oplysninger fortroligt.

(…)

23. Kontraktens varighed

23.1: Kontrakten kan af begge parter skriftlig opsiges med 24 måneders varsel til ophør den 1. i en måned.

Såfremt leverandøren gennemfører en gennemgribende reorganisering af forhandlernettet eller en større del deraf, er opsigelsesvarslet 12 måneder.

24. Ophævelse

24.1: Såfremt en af parterne gør sig skyldig i væsentlig misligholdelse af sine forpligtelser i henhold til nærværende kontrakt, er den anden part berettiget til at ophæve kontraktforholdet med øjeblikkelig virkning. Som eksempler på væsentlig misligholdelse fra forhandlerens side betragtes.

(…)

c. at forhandleren sælger konkurrerende produkter i strid med nærværende kontrakt.

(…)

e. at forhandleren ikke to på hinanden følgende år opnår 75\% af det for disse år aftalte eller fastsatte salgsmål.

(…)

g. at forhandleren nægter leverandøren indsigt i regnskaber, jfr. pkt. 20.2, eller at forhandleren over for leverandøren afgiver urigtige oplysninger om regnskaber, reklamationsrapporter m.v.

(…)

27. Forhold til tidligere kontrakter og andre aftaler

27.1: Ved denne kontrakts indgåelse ophæves evt. tidligere aftaler og kontrakter mellem parterne vedrørende de forhold, der er omtalt i kontrakten.

(…)

28. Uvildig sagkyndig

Kan parterne ikke opnå enighed om det årlige salgsmål, minimumslager af biler, minimumslager af reservedele, samt forhandlerens salgsfremmende aktiviteter, fastsættes disses størrelser i overensstemmelse med de voldgiftsregler, der er aftalt mellem Automobil Importørernes Sammenslutning og Danmarks Automobilforhandler Forening."

Pradans salgs- og leveringsbetingelser for nye biler

69. Til Pradans forhandlerkontrakt er knyttet et sæt salgs- og leveringsbetingelser for nye biler. Uagtet at betingelserne ikke direkte angår reservedele skal en enkelt bestemmelse dog refereres her:

70. "7. Leverandørens kontrol

(…)

7.4: Leverandørens kontrol af tilstedeværelsen af de leverede biler sker ved, at forhandleren én gang i kvartalet underskriver lageroversigt over de biler, der henstår på lager, og som er omfattet af nærværende aftale.

7.5: Herudover vil der blive foretaget stikprøvevis kontrol i forbindelse med leverandørens besøg hos forhandleren, ligesom der vil blive foretaget uanmeldt besøg med henblik på kontrol af lagrene."

Gruppefritagelsen for motorkøretøjer

71. Ifølge Erhvervsministeriets bekendtgørelse nr. 1007 af 16. december 1997 om gruppefritagelse for kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer finder den danske tekst af Kommissionens forordning (EF) nr. 1475/95 tilsvarende anvendelse på aftaler omfattet af konkurrencelovens § 6, som ikke påvirker samhandelen mellem EU's medlemsstater.

72. Det følger af forordningens artikel 1, at fritagelsen gælder aftaler mellem en leverandør og en videreforhandler om salg af og efterfølgende service i forbindelse med nye person, vare- og lastbiler samt reservedele hertil.

Tilladte begrænsninger

73. I forordningens artikel 1-4 er der en udtømmende liste over, hvilke konkurrencebegrænsende bestemmelser, aftalen må indeholde. De relevante bestemmelse i denne sammenhæng findes i forordningens artikel 3, stk. 5, og artikel 4, stk. 3:

74. "Artikel 3

Fritagelsen gælder også, når den i artikel 1 omhandlede forpligtelse er forbundet med en forpligtelse for forhandleren til:

(…)

5) ikke at sælge reservedele, som konkurrerer med aftalevarerne, og som kvalitetsmæssigt ikke når samme standard som disse, samt til ikke at anvende disse dele ved reparation eller vedligeholdelse af aftalevarer eller tilsvarende varer.

(…)

Artikel 4

1. Det er ikke til hinder for indrømmelse af fritagelse, at forhandlere forpligter sig til:

1) at overholde mindstekrav med hensyn til salg og service, navnlig vedrørende:

(…)

d) modtagelse, lagerføring og levering af aftalevarer og tilsvarende varer, samt ydelse af service på disse

(…)

3) inden for aftaleområdet og i løbet af et bestemt tidspunkt at bestræbe sig på at sælge mindst det antal aftalevarer, som parterne aftaler, eller som i tilfælde af uenighed mellem parterne vedrørende det årlige minimumssalg for aftalevarerne fastsættes af en uvildig sagkyndig særligt på baggrund af det hidtidige salg i det pågældende område samt skøn over afsætningsmulighederne i det pågældende område og på nationalt plan

(…)

7) i forbindelse med garanti, gratis service og tilbagekaldelsesaktioner for så vidt angår aftalevarer eller tilsvarende varer kun at anvende de af aftaleprogrammet omfattede reservedele eller tilsvarende dele

8) at gøre endelige forbrugere opmærksom derpå i almindelige vendinger, såfremt han ved reparation eller vedligeholdelse af aftalevarer eller tilsvarende varer også anvender reservedele af andre fabrikater

9) at gøre endelige forbrugere opmærksom på, at der ved reparation eller vedligeholdelse af aftalevarer eller tilsvarende varer er benyttet reservedele af andre fabrikater.

(…)

Artikel 5

1. Fritagelsen er under alle betingelser betinget af, at

1) forhandleren forpligter sig til

(…)

- at yde garanti, gratis service og service i forbindelse med tilbagekaldelsesaktioner i et omfang, der svarer til den forpligtelse, som påhviler ham i henhold til artikel 4, stk. 1, nr. 6

(…)

2) leverandøren

(…)

c) i forbindelse med rabatordninger i det mindste beregner mængder eller omsætning af varer, som han eller en med ham forbundet virksomhed har leveret forhandleren inden for et bestemt tidsrum, særskilt på grundlag af leverancer af

- de af aftaleprogrammet omfattede motorkøretøjer

- de af aftaleprogrammet omfattede reservedele, som forhandleren er henvist til at købe hos virksomheder i salgsnettet, og

- andre varer

(…)

3.

(…)

I tilfælde af uenighed skal parterne i hvert enkelt tilfælde acceptere en hurtig afgørelse af tvisten enten ved at anvende en uvildig sagkyndig eller at afgøre sagen ved voldgift, uden at dette indskrænker parternes mulighed for at indbringe sagen for domstolene i overensstemmelse med national ret."

Forbudte begrænsninger (sorte klausuler)

75. I forordningens artikel 6, stk. 1, nr. 1-5, findes en række klausuler, der ikke må anvendes i aftalerne, og som gør forordningen uanvendelig, hvorved muligheden for gruppefritagelse automatisk falder væk. Den relevante bestemmelse i denne sammenhæng findes i forordningens artikel 6, stk. 1, nr. 3:

76. "Der indrømmes ikke fritagelse, når:

(…)

3) aftaleparterne med hensyn til (…) motorkøretøjer, reservedele dertil eller service indgår aftaler om konkurrencebegrænsende foranstaltninger, der ikke udtrykkeligt er fritaget af denne forordning,"

Forbudte handlinger

77. Forordningens artikel 6, stk. 1, nr. 6-12, indeholder en liste over en række "forbudte handlinger", der ligeledes automatisk udelukker fritagelse. Det fremgår af betragtning 20 i Kommissionens forordning, at disse handlingen skal være skal være begået "på systematisk eller gentagen vis". I forbindelse med den foreliggende sag vedrørende reservedele skal især fremhæves bestemmelserne i forordningens artikel 6, stk. 1, nr. 9, 10 og 11:

78. "Der indrømmes ikke fritagelse, når:

(…)

9) leverandøren direkte eller indirekte begrænser forhandlerens frihed til som omhandlet i artikel 3, nr. 5, efter eget valg at foretage indkøb hos en virksomhed uden for salgsnettet af reservedele, som konkurrerer med aftalevarerne, og som kvalitetsmæssigt har samme standard som disse, eller

10) fabrikanten direkte eller indirekte begrænser friheden for udbydere af reservedele til at sælge deres varer til videreforhandlere efter eget valg, herunder også til virksomheder i salgsnettet, når disse dele kvalitetsmæssigt har samme standard som aftalevarerne, eller

11) fabrikanten direkte eller indirekte begrænser reservedelsproducentens frihed til på en klar og let synlig måde at forsyne de dele, der leveres til første montering eller til reparation og vedligeholdelse af aftalevarer eller tilsvarende varer, med deres varemærke eller logo,"

Følgerne af bortfald af fritagelse

79. De nærmere virkninger af det automatiske bortfald af fritagelse er nærmere reguleret i forordningens artikel 6, stk. 2 og 3:

80. "2. Uafhængigt af konsekvenserne for de øvrige aftalebestemmelser vedrører den manglende fritagelse i de i stk. 1, nr. 1-5, nævnte tilfælde alle de konkurrencebegrænsende bestemmelser i den pågældende aftale; i de i stk. 1, nr. 6-12, nævnte tilfælde vedrører den manglende fritagelse udelukkende de konkurrencebegrænsende bestemmelser, der er aftalt til fordel for henholdsvis fabrikanten, leverandøren eller en anden virksomhed i salgsnettet, som har udvist den adfærd, der gøres indsigelse imod.

3. Uafhængigt af konsekvenserne for de øvrige aftalebestemmelser vedrører den manglende fritagelse i de i stk. 1, nr. 6-12, nævnte tilfælde udelukkende de konkurrencebegrænsende bestemmelser, der er aftalt til fordel for henholdsvis fabrikanten, leverandøren eller en anden virksomhed i salgsnettet i de salgs- og serviceaftaler, der er indgået i det geografiske område inden for fællesmarkedet, hvor konkurrencen fordrejes af den adfærd, der gøres indsigelse mod, og kun så længe denne adfærd udvises."

Definitioner

81. Betydningen af gruppefritagelsens forskellige begrebet er fastlagt i artikel 10:

82. ”I denne forordning forstås ved:

1) ”Salgs- og serviceaftaler”: rammeaftaler af bestemt eller ubestemt varighed mellem to virksomheder, hvorved den virksomhed, der leverer varerne, overdrager den anden salg og service på disse varer,

(…)

4) ”aftalevarer”: de nye (…) motorkøretøjer til brug på offentlig vej samt de reservedele hertil, der er genstand for en aftale efter artikel 1

5) ”aftaleprogram”: samtlige aftalevarer

(…)

11) ”tilsvarende (…) reservedele”: (…) reservedele, der er af samme art som dem, der er omfattet af aftaleprogrammet, som sælges af fabrikanten eller med dennes samtykke, og som er genstand for en salgs- og serviceaftale, der er indgået med en virksomhed i salgsnettet”.

Kommissionens vejledende brochure

83. EU-Kommissionen har udgivet en vejledende brochure om forståelsen af gruppefritagelsen for motorkøretøjer. Om betydningen af det automatiske bortfald af muligheden for fritagelse hedder det i brochuren:

84. "Der er forskellige retlige følger afhængig af, om den manglende indrømmelse af gruppefritagelse skyldes, at de eksklusive og selektive salgsaftaler indeholder "sorte klausuler", eller der er tale om "forbudte handlinger".

a) "Sorte klausuler" (artikel 6, stk. 1, nr. 1 til 5):

Hvis parterne bliver enige om at indføre en forbudt klausul i deres salgsaftale, finder gruppefritagelsen ikke anvendelse, hverken hvad angår den forbudte klausul eller andre konkurrencebegrænsende klausuler i den omhandlede aftale. De konkurrencebegrænsende bestemmelser i salgsaftalen, der normalt ville være tilladte efter forordningens artikel 1 til 4, vil heller ikke blive fritaget. Det er underordnet, om sådanne konkurrencebegrænsende bestemmelser er til fabrikantens eller forhandlerens fordel.

Da forordningen således ikke kan anvendes til at fritage de konkurrencebegrænsende klausuler, er de forbudte i henhold til Fællesskabets konkurrenceregler (traktatens artikel 85, stk. 1), og de er ugyldige at regne fra datoen for indgåelse af aftalen. Kommissionen kan ydermere pålægge aftaleparterne bøder (Kommissionens forordning nr. 17/62, artikel 15, stk. 5, litra a).

Parterne kan anmelde en eksklusiv og selektiv salgsaftale, der indeholder "sorte klausuler" med henblik på at opnå en individuel fritagelse. Dette vil kun kunne retfærdiggøres i specielle situationer, hvor særlige omstændigheder gør sig gældende. En sådan anmeldelse giver bødeimmunitet, indtil Kommissionen meddeler de berørte virksomheder, at den efter en foreløbig undersøgelse er af den opfattelse, at betingelserne for anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 1, er til stede, og at der ikke findes grundlag for anvendelse af artikel 85, stk. 3, (Kommissionens forordning nr. 17/62, artikel 15 stk. 6), og derefter vedtager en beslutning, der ophæver bødeimmuniteten.

Det fremgår ikke af forordningen, om de ikke-konkurrencebegrænsende klausuler i den eksklusive og selektive salgsaftale forbliver gyldige i et sådant tilfælde. Dette spørgsmål henhører i princippet under national lov og skal derfor afgøres af de kompetente nationale domstole.

b) "Forbudte handlinger" (Artikel 6, stk. 1, nr. 6 til 12):

Der er væsentligst tale om handlinger, som fabrikanten, importøren eller forhandleren har iværksat, og som kun har følger for den virksomhed, der er involveret i den pågældende handling (Artikel 6, stk. 2).

Hvis der er tale om "forbudte handlinger", vil alle konkurrencebegrænsende klausuler i en eksklusiv og selektiv salgsaftale, der favoriserer den ansvarlige virksomhed, ikke længere være omfattet af gruppefritagelsen. Følgerne af den ulovlige adfærd er begrænset til det aftaleområde, hvor konkurrenceforvridningen finder sted. Hvis der imidlertid sker konkurrenceforvridning i et større område, vil fritagelsen falde bort for alle salgsaftaler, der er indgået for det omhandlende område. Fritagelsen falder kun bort så længe den ulovlige adfærd varer.

Det betyder i praksis, at hvis fabrikanten eller importøren er ansvarlige, vil forhandlerne blive løst fra alle forpligtelser, der i henhold til aftalen er pålagt dem til fabrikantens/importørens fordel.

I tilfælde hvor f.eks. fabrikanten påtvinger forhandleren "forbudte handlinger", som denne imidlertid accepterer, idet han foretager dem, vil en sådan adfærd blive betragtet som samordnet praksis, der er forbudt (traktatens artikel 85, stk. 1). Som det er tilfældet med "sorte klausuler" (se ovenfor), kan Kommissionen pålægge aftaleparterne bøder (Kommissionens forordning nr. 17/62, artikel 15, stk. 5, litra a).

c) Nationale domstole i medlemsstaterne, der finder "sorte klausuler" og "forbudte handlinger", som er i strid med Fællesskabets konkurrenceregler (traktatens artikel 85, stk. 1), kan, ud over at kende aftalen eller en del heraf forbudt og ugyldig, fremsætte påbud og tilkende skadeserstatning."

85. I kommissionens vejledende brochure er endvidere besvaret en række spørgsmål, der vedrører reservedele.

86. ”Spørgsmål 22: Hvilken kontrol kan fabrikanten føre med indkøb af reservedele til brug ved normal reparation og vedligeholdelse af aftalevarer?

For at sikre reel konkurrence på markedet for vedligeholdelse og reparation, er forordningens udgangspunkt, at forhandlerne frit skal kunne indkøbe reservedele, da det er i forbrugernes interesse. Ifølge forordningen har fabrikanten imidlertid mulighed for at kontrollere reservedelenes kvalitet, da den er afgørende for forbrugernes sikkerhed og tilfredshed.

Derfor kan fabrikanten forpligte sine forhandlere til hverken at sælge reservedele, som konkurrerer med aftalevarerne, og som kvalitetsmæssigt ikke har samme standard, eller anvende reservedele af ringere kvalitet til reparation og vedligeholdelse af aftalevarer eller tilsvarende varer (artikel 3, nr. 5). Det vil sige, at forhandlerne frit kan indkøbe reservedele, hvis (1) delene ikke konkurrerer med fabrikantens, og hvis (2) delene konkurrerer med aftalevarerne, men er af samme kvalitet som disse varer.

Fabrikanten kan imidlertid kræve, at forhandlerne gør kunderne opmærksom på, at de ved reparation og vedligeholdelse anvender reservedele fra andre fabrikanter, først i generelle vendinger før reparationen påbegyndes (artikel 4, stk. 1, nr. 8), og at de, når reparationen er udført, specificerer, hvor der er anvendt sådanne dele (artikel 4, stk. 1, nr. 9)

Spørgsmål 23: Hvad menes der med ”samme kvalitet som fabrikantens reservedele”? Hvordan kan man kontrollere kvaliteten af reservedele fra uafhængige leverandører?

Det hedder i betragtning 8, at det må formodes, at alle dele, der stammer fra samme produktion, er identiske og har samme oprindelse, uanset om de leveres til bilfabrikanten eller til en forhandler i salgsnettet. Hvis forhandleren vil være sikker på, at de dele, som han har fået leveret, svarer til de dele, som leveres til bilfabrikanten, må han bede reservedelsleverandøren om at bekræfte dette.

Hvis sådanne dele ikke er blevet leveret til bilfabrikanten, må spørgsmålet om kvalitetsoverensstemmelse løses i henhold til de generelle bestemmelser i national lovgivning.

Spørgsmål 24: Gælder de samme regler for anvendelse af reservedele i forbindelse med arbejde udført under garanti?

Nej, fabrikanten kan forpligte forhandlerne til kun at anvende fabrikantens reservedele (dvs. de af aftaleprogrammet omfattede reservedele eller tilsvarende dele) ved arbejde i forbindelse med garanti, gratis service og tilbagekaldelsesaktioner (artikel 4, stk. 1, nr. 7).

Reservedele inden for aftaleprogrammet eller tilsvarende dele vil enten blive fremstillet og leveret af fabrikanten (artikel 10, nr. 4 og 5) eller solgt af en anden virksomhed til forhandlerne med fabrikantens samtykke. I sidstnævnte tilfælde skal sådanne reservedele endvidere være genstand for en salgs- eller serviceaftale mellem en forhandler og en reservedelsleverandør (artikel 10, nr. 11).

Spørgsmål 25: Hvorfor skal en fabrikant ved beregning af mængder eller omsætning af varer med henblik på udregning af rabatter til forhandleren skelne mellem rabatter på de af aftale programmet omfattende motorkøretøjer og rabatter på reservedele og tilsvarende varer?

Formålet er at undgå, at forhandlerne gøres helt afhængige af fabrikantens leverancer på grund af dennes særlige rabatter, således at salgsnettet lukkes for uafhængige reservedelsleverandører (artikel 5, stk. 1, nr. 2, litra c).

Derfor fastsættes det i forordningen, at fabrikanten skal skelne mellem rabatter til forhandleren i forbindelse med (1) ordrer på motorkøretøjer, (2) ordrer på reservedele, hvor forhandleren er afhængig af virksomheder inden for salgsnettet, f.eks. karosseridele, og (3) andre reservedele, der anvendes til normal vedligeholdelse, og som ligeledes kan indkøbes hos virksomheder uden for salgsnettet. Hvis disse tre ”kurve” ikke holdes adskilt i forbindelse med rabatberegning, kunne det føre til, at en forhandler, der indkøber store mængder varer hos en fabrikant, vil modtage så stor rabat hos denne fabrikant, at ingen anden reservedelsproducent eller –leverandør vil kunne tilbyde en konkurrencedygtig pris.

Spørgsmål 26: Hvilke retlige konsekvenser får det, hvis en fabrikant forsøger at forhindre forhandlerne i at indkøbe reservedele, der har samme kvalitet, hos konkurrerende virksomheder?

Der indrømmes ikke fritagelse for fabrikanten, hvis denne direkte eller indirekte begrænser forhandlernes frihed til at foretage indkøb af reservedele, der har samme kvalitet som aftalevarerne, hos tredjemand (artikel 6, stk. 1, nr. 9).

Spørgsmål 27: Hvilke rettigheder giver forordningen uafhængig reservedelsleverandører og videreforhandlere?

Forordningen åbner markedet for uafhængige reservedelsleverandører (beskrevet ovenfor) og videreforhandlere. Levering af aftalevarer (artikel 10, stk. 4) til videreforhandlere må ikke forbydes, når videreforhandleren er en virksomhed i salgsnettet (artikel 3, nr. 10, litra a), eller når videreforhandleren selv anvender de indkøbte reservedele til reparation eller vedligeholdelse (artikel 3, nr. 10, litra b).

Uafhængige reservedelsleverandørers og videreforhandleres rettigheder er sikret af den såkaldte ”sorte liste”. Gruppefritagelsen vil automatisk bortfalde for fabrikanten, hvis han direkte eller indirekte begrænser:

- reservedelsproducenters frihed til at sælge vare af samme kvalitet til videreforhandlere efter eget valg, herunder også til virksomheder i salgsnettet (artikel 6, stk. 1, nr. 10)

- reservedelsproducenters frihed til på en klar og let synlig måde at forsyne de reservedele, som fabrikanten køber, eller som leveres til salgsnettet, med deres varemærke eller logo (artikel 6, stk. 1, nr. 11)."

Andre bilimportørers kontrolbestemmelser

87. Konkurrencestyrelsen har undersøgt de forhandlerkontrakter, der anvendes af importørerne af de ti mest solgte nye personbiler på det danske marked. Der er ikke foretaget en udtømmende bedømmelse af kontrakterne i forhold til gruppefritagelsen.

88. Styrelsen har alene søgt at identificere, hvilke kontrolbeføjelser importørerne ifølge kontrakterne har over for forhandlerne. Og alene sådanne som uagtet et legitimt formål i givet fald kunne være egnede som instrument til at lægge hindringer i vejen for forhandlernes mulige anvendelse af f.eks. parallelimporterede reservedele.

89. Generelt gælder det, at forhandlerne har pligt til at indsende virksomhedens årsregnskab til importøren. Herudover har importørerne i varierende grad en række kontrolbeføjelser.

Peugeot

90. Ifølge Peugeot-importøren K.W. Bruun Import A/S' forhandlerkontrakt xxxxxxxxxx.

Mazda og Suzuki

91. Madza og Suzuki importeres af to separate selskaber, Kaj Andersen & Sønner A/S og Suzuki Bilimport Danmark A/S, der begge ejes af holdingselskabet Andersen Motors A/S. Forhandlerkontrakterne for de to mærker er praktisk taget enslydende. xxxxxxxxxx.

Fiat

92. Ifølge Fiat Automobiler Danmark A/S' forhandlerkontrakt xxxxxxxxxx.

Citroën

93. Citroën Danmark A/S' forhandlerkontrakt xxxxxxxxxx.

Toyota

94. Ifølge Toyota Danmark A/S' forhandlerkontrakt xxxxxxxxxx.

Volvo og Renault

95. Foruden Volvo personbiler står Volvo Personvogne Danmark A/S tillige som importør af Renault personbiler. De to forhandlerkontrakter er i alt væsentligt enslydende. Xxxxxxxxxx.

VW og Audi

96. VW og Audi importeres begge af Skandinavisk Motor C. A/S, og de to anvendte forhandlerkontrakter er praktisk taget enslydende. xxxxxxxxxx.

Opel

97. Opel Danmark er en filial af General Motors Overseas Distribution Corporation, USA. Ifølge Opel Danmarks forhandlerkontrakt xxxxxxxxxx.

Ford

98. Ifølge Ford Motor Company A/S' forhandlerkontrakt xxxxxxxxxx.

Vurdering

99. Pradan driver erhvervsvirksomhed i form af import og videresalg af nye biler af mærket Skoda og originale reservedele hertil. De autoriserede Skodaforhandlere driver erhvervsvirksomhed i form af salg af Skoda-biler, garantieftersyn, service, reparation og i forbindelse hermed salg af reservedele. TW driver erhvervsvirksomhed i form af parallelimport og videresalg af originale Skodareservedele.

100. Alle berørte parter er dermed omfattet af konkurrenceloven, jf. § 2, stk. 1.

101. Det relevante produktmarked i sagen er engrossalg af originale Skodareservedele, og det relevante geografiske marked er Danmark.

102. Ved originale Skodareservedele forstås reservedele godkendt af Skodafabrikken. Originale reservedele omfatter således både aftalereservedele importeret af Pradan og fabriksgodkendte reservedele parallelimporteret af TW og andre parallelimportører. Det bemærkes, at det kun er i forbindelse med garantiarbejde, gratis eftersyn og tilbagekaldelsesaktioner, at gruppefritagelsen, jf. nedenfor, hjemler Pradan ret til at kræve, at der skal anvendes aftalereservedele, dvs. reservedele leveret af Pradan eller en anden virksomhed inden for Skodas distributionssystem.

103. Pradans forhandlerkontrakter med Skodaforhandlerne har karakter af salgs- og serviceaftaler og er dermed omfattet af aftalebegrebet i konkurrencelovens § 6. Pradan har en omsætning på xxxxxxx kr. og en markedsandel på over xx \%. Pradans forhandlerkontrakter med Skodaforhandlerne er dermed ikke omfattet af bagatelreglerne i konkurrencelovens § 7, stk. 1.

104. Med en markedsandel på over xx \% på det relevante marked indtager Pradan en dominerende stilling på det danske marked for originale Skodareservedele, jf. konkurrencelovens § 11, stk. 1.

Vurderingens temaer

105. I det følgende skal det på baggrund af TW's klager, Konkurrenceankenævnets kendelse samt de foreliggende oplysninger, herunder besvarelserne af Konkurrencestyrelsens rundspørge, vurderes,

106. om Pradans forhandlerkontrakt er i overensstemmelse med gruppefritagelsen for motorkøretøjer eller konkurrencelovens § 6, og

107. om Pradans praksis over Skodaforhandlerne kan anses for misbrug af dominerende stilling i strid med konkurrencelovens § 11.

Gruppefritagelsen og Pradans forhandlerkontrakter

108. Pradans forhandlerkontrakt indeholder en lang række bestemmelser, der efter deres indhold er konkurrencebegrænsende.[1] Forhandlerkontrakten er dermed omfattet af forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler i konkurrencelovens § 6, stk. 1, med mindre kontrakten er omfattet af gruppefritagelsen for kategorier af salgs- og service aftaler vedrørende motorkøretøjer, jf. Erhvervsministeriets bekendtgørelse nr. 1007 af 16. december 1997.

Tilladte begrænsninger

109. Som nævnt gælder fritagelsen også, hvis forhandleren er forpligtet til ikke at anvende reservedele, som ikke kvalitetsmæssigt er af samme standard som aftalevarerne, jf. artikel 3, nr. 5.

110. Den modsvarende bestemmelse i Pradans forhandlerkontrakt (pkt. 4.1.) kan efter sin ordlyd ikke anses for at være videregående end tilladt efter gruppefritagelsen.

111. I den forbindelse skal det bemærkes, at det i sagen ikke er bestridt, at TW's og andres parallelimporterede reservedele er originale Skoda-reservedele i den forstand, at de stammer fra samme fabriksgodkendte produktion og bærer samme varemærke som de Skodareservedele, der leveres til forhandlerne af Pradan. TW's reservedele er dermed forudsætningsvis er af samme standard som de reservedele, der er omfattet af aftaleprogrammet i Pradans forhandlerkontrakt.

112. Som tidligere nævnt er det ikke til hinder for fritagelsen, at forhandleren er forpligtet til kun at anvende de af aftaleprogrammet omfattede reservedele eller tilsvarende reservedele i forbindelse med garanti, gratis service og tilbagekaldelsesaktioner, jf. artikel 4, stk. 1, nr. 7.

113. "Tilsvarende reservedele" i forbindelse med de i artikel 4, stk. 1, nr. 7, omfattede specielle serviceydelser vedrørende garanti mv. skal imidlertid være genstand for en salgs- og serviceaftale, der er indgået med en virksomhed inden for salgsnettet, jf. artikel 10, nr. 11.

114. Bestemmelsen i Pradans forhandlerkontrakts pkt. 4.3 sammenholdt med pkt. 1.2 kan på den baggrund ikke anses for at være i strid med gruppefritagelsen.

115. I den forbindelse skal det bemærkes, at de Skodareservedele, der udbydes af TW, ikke er omfattet af Pradans aftaleprogram. De er dermed ikke "originale reservedele" i den betydning udtrykkes anvendes i Pradans forhandlerkontrakt. TW's Skodareservedele kan heller ikke betragtes som "tilsvarende reservedele" i relation til artikel 4, stk. 1, nr. 7 i gruppefritagelsen, da TW ikke har indgået salgs- og serviceaftale med en virksomhed inden for salgsnettet.

116. Pradan har derfor lov til at sikre sig, at TW's eller andre parallelimportørers Skodareservedele ikke benyttes i forbindelse med garantiarbejde, gratis service og arbejde i forbindelse med tilbagekaldelse af biler.

117. Derimod har Pradan i henhold til gruppefritagelsen ikke lov til at hindre, at TW-s og andre parallelimportørers fabriksgodkendte Skoda-reservedele kan benyttes ved andre serviceydelser, herunder almindeligt serviceeftersyn, udskiftning af sliddele og almindelige reparationer. Det følger af, at TW's Skoda-reservedele som fabriksgodkendte reservedele er originale reservedele og derfor forudsætningsvis af samme standard som aftalevarerne, jf. gruppefritagelsens artikel 3, nr. 5, og artikel 6, stk. 1, nr. 9.

118. Om end Pradans forhandlerkontrakt under definitioner i pkt. 1.2 anvender begrebet "originale reservedele" i den indskrænkende betydning (reservedele leveret af Pradan eller en anden virksomhed inden for distributionssystemet), der alene er relevant i relation til serviceydelser i forbindelse med garanti mv., kan det næppe antages, at formuleringen af de relevante bestemmelser i Pradans forhandlerkontrakt (pkt. 4.1, 4.2 og 4.3) vedrørende almindelige serviceydelser går ud over det tilladte i relation til gruppefritagelsens artikel 3, nr. 5.

119. Med hensyn til opstilling af salgsmål gælder fritagelsen også, jf. artikel. 4, stk. 1, nr. 3, hvis forhandleren er forpligtet til at bestræbe sig på at sælge mindst det antal reservedele, som er aftalt, eller som i tilfælde af uenighed fastsættes af en uvildig sagkyndig.

120. Heller ikke på dette punkt kan bestemmelserne i Pradans forhandlerkontrakt (pkt. 10.1 og pkt. 28) i sig selv anses for videregående end gruppefritagelsen.

Forbudte begrænsninger (sorte klausuler)

121. Det følger af gruppefritagelsens artikel 6, stk. 1, nr. 3, at fritagelsen ikke gælder, hvis aftaleparterne indgår aftaler om konkurrencebegrænsende foranstaltninger, der ikke udtrykkeligt er fritaget efter forordningen.

122. Forhandlerkontrakten indeholder en række bestemmelser om Pradans kontrolmuligheder over for forhandlerne.

123. Det drejer sig om bl.a. om bestemmelsen i pkt. 20.1, hvorefter Pradan er berettiget til at forlange kundedata stillet til rådighed og til at forlange rapporter over f.eks. markedssituation, lagersituation, salgs- og værkstedssituation mv.

124. Endvidere skal forhandleren efter pkt. 20.2, første punktum, i forhandlerkontrakten på forlangende give Pradan alle oplysninger om sine forretningsmæssige forhold, herunder regnskabsoplysninger.

125. Desuden er Pradan efter pkt. 20.2, andet punktum, berettiget til på forhandlerens forretningsadresse at gennemse relevante bilag, når der foreligger særlige grunde herfor, særligt når der foreligger begrundet mistanke om, at forhandleren ikke opfylder sine kontraktmæssige forpligtelser.

126. Ifølge pkt. 7.5. i Pradans "Salgs- og leveringsbetingelser vedr. nye biler", der knytter sig til forhandlerkontrakten, er Pradan berettiget til at foretage stikprøvevis kontrol i forbindelse med besøg hos forhandleren, ligesom Pradan er berettiget til at foretage uanmeldt besøg med henblik på kontrol af lagrene. Da bestemmelsen indgår i salgs- og leveringsbetingelser for nye biler må det lægges til grund, at denne bestemmelse alene giver adgang til kontrol i forbindelse med forhandlerens lager af nye biler og ikke forhandlerens reservedelslager, som den konkrete sag vedrører.

127. Kontrolbestemmelser af den ovennævnte karakter har en sammenhæng med de forpligtelser, som forhandlerne i øvrigt har efter kontrakten. Disse bestemmelser er i lighed med en række andre bestemmelser, der normalt indgår i en forhandlerkontrakt, f.eks. om betalingsbetingelser mv., ikke direkte reguleret i gruppefritagelsen, med mindre de i sig selv udgør en konkurrencebegrænsende bestemmelse.

128. Problemet i den foreliggende sag er, om disse kontrolbegrundede og salgsfremmende bestemmelser er for vidtgående i forhold til de legitime formål i henhold til gruppefritagelsen.

129. Hvis dette er tilfældet, kan kontrolbeføjelserne medføre, at Pradan i strid med gruppefritagelsen direkte eller indirekte begrænser forhandlernes frihed til at indkøbe reservedele, som konkurrerer med Pradans egne Skodareservedele, og som kvalitetsmæssigt er af samme standard, hos en virksomhed uden for salgsnettet, jf. gruppefritagelsens artikel 6, stk. 1, nr. 9.

130. Pradans adgang til at forlange kundedata stillet til rådighed til brug for kundeundersøgelser og til at forlange rapporter over f.eks. markedsituation, lagersituation, salgs- og værkstedsresultater mv. (pkt 20.1) må anses for at have en sådan sammenhæng med de tilladte begrænsninger (jf. forhandlerkontraktens pkt. 4.1, 4.2, 4.3, og 4.7 samt 10.1), at disse beføjelser næppe kan siges at gå ud over gruppefritagelsens rammer. Det samme gælder Pradans adgang til at indhente oplysninger om forretningsforhold, herunder regnskabsoplysninger, f.eks. årsregnskab med balance (pkt. 20.2, første punktum).

131. Ligeledes kan det næppe anses for at ligge uden for gruppefritagelsens rammer, at Pradan i sine salgs- og leveringsbetingelser for nye biler forbeholder sig ret til foretage uanmeldt besøg hos forhandlerne med henblik på kontrol af lagrene af nye biler (pkt. 7.5).

132. Ifølge forhandlerkontraktens pkt. 20.2, andet punktum, er Pradan berettiget til på forhandlerens forretningsadresse at gennemse alle relevante bilag, når der foreligger saglige grunde herfor, særligt når der foreligger begrundet mistanke om, at forhandleren ikke opfylder sine kontraktsmæssige forpligtelser.

133. Umiddelbart kan denne bestemmelse taget efter sin ordlyd næppe siges at give Pradan kontrolbeføjelser, som går ud over gruppefritagelsens rammer.

Konklusion vedrørende gruppefritagelsen

134. På det foreliggende grundlag må det konkluderes, at Pradnas forhandlerkontrakt ikke i sig selv er i strid med gruppefritagelsen, og at det ikke kan dokumenteres eller i tilstrækkelig grad sandsynliggøres, at Pradan har foretaget ”ulovlige handlinger” i strid med gruppefritagelsen.

Konkurrencelovens § 11

135. Som det er anført i Konkurrenceankenævnets kendelse af 22. december 1998 finder konkurrencelovens § 11 anvendelse uanset, om der måtte være meddelt fritagelse fra forbudet i lovens § 6.

136. Som nævnt indtager Pradan en dominerende stilling på det relevante marked, engrossalg af originale Skoda-reservedele i Danmark.

Pradans mulige trusler

137. Hvis Pradan har fremsat trusler mod Skodaforhandlere om opsigelse af forhandlerkontrakten i den hensigt at formå forhandlerne til at afstå fra at forhandle Skoda-reservedele leveret fra anden side end Pradan, vil dette umiddelbart indebære et misbrug af dominerende stilling i strid med konkurrencelovens § 11.[2]

138. Som nævnt har 7 Skodaforhandlere angivet at have været udsat for påtryk fra Pradans side i den sammenhæng.

139. De mulige trusler har været fremsat mundtligt, og i visse tilfælde som en underforstået trussel.

140. I det konkrete tilfælde af en mulig trussel om opsigelse af forhandlerkontrakten har den pågældende Skodaforhandler over for Konkurrencestyrelsen direkte anført, at virksomheden ikke er blevet truet med opsigelse fra Pradans side.

141. Pradan har tidligere i forbindelse med den oprindelige behandling afvist at have fremsat sådanne trusler.

142. Det må på den ovenfor nævnte baggrund anses for tvivlsomt, om Konkurrencestyrelsen med henvisning til de foretagne undersøgelser kan siges at have tilstrækkelig dokumentation til at godtgøre, at der har fundet et sådant misbrug sted i strid med konkurrencelovens § 11.

Pradans kontrolbeføjelser i forhandlerkontrakten

143. Spørgsmålet om bestemmelserne i Pradans forhandlerkontrakt om selskabets kontrolmuligheder overfor Skodaforhandlerne er omhandlet og vurderet i henhold til gruppefritagelsen og konkurrencelovens § 6 i afsnittene 108-134.

Pradans kontrolpraksis i øvrigt

144. Spørgsmålet er herefter, om Pradan i kraft af sin dominerende stilling og de enkelte forhandleres afhængighedsforhold via kontraktsforholdet har tiltaget sig kontrolbeføjelser, der ikke er hjemlet i forhandlerkontrakten, og som ikke er sagligt begrundede og må anses for urimelige forretningsbetingelser i strid med konkurrencelovens § 11.

145. Det må her anses for misbrug af en dominerende stilling i strid med konkurrencelovens § 11, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1, at Pradan forbeholder sig i visse tilfælde at foretage fysisk kontrol af forhandlernes reservedelslagre.

146. Det lægges til grund, at Pradan erkender, at repræsentanter for selskabet foretager fysisk kontrol af reservedelslagre hos forhandlerne, jf. advokat Chr. Bojsen-Møllers brev af 3. december 1999, jf. afsnit 62.

147. Det fremgår endvidere svarene på Konkurrencestyrelsens rundspørge, at 11 forhandlere har oplyst, at repræsentanter for Pradan har foretaget fysisk kontrol af forhandlernes resevedelslager.

148. I forbindelse med kontrol af reservedelslageret hos forhandleren kan Pradan konstatere, om der forefindes reservedele til almindelige reparationer, der ikke stammer fra Pradan eller en anden virksomhed inden for forhandlernettet.

149. Som omtalt tillader gruppefritagelsen (jf. artikel 4, stk. 1, nr. 7) alene, at der kan stilles krav om anvendelse af reservedele leveret af Pradan eller en anden virksomhed inden for salgsnettet i forbindelse med de i gruppefritagelsen nævnte garantiarbejder mv.. Det er derimod i strid med gruppefritagelsen (jf. artikel 3, nr. 5, og artikel 6, stk. 1, nr. 9) at hindre anvendelse af originale reservedele leveret fra anden side (f.eks. fra parallelimportører) i forbindelse med andre serviceydelser, som f.eks. almindeligt serviceeftersyn, udskiftning af sliddele og almindelige reparationer.

150. Den omhandlede praksis må på denne baggrund vurderes som påtvingelse af en urimelig forretningsbetingelse, der må anses for unødvendigt vidtgående til sikring af, at der alene anvendes originale Skodareservedele indkøbt gennem Pradan eller en anden virksomhed i salgsnettet i forbindelse med garantiarbejde, gratis eftersyn og arbejde i forbindelse med tilbagekaldelse af biler, jf. forhandlerkontraktens pkt. 4.3 og gruppefritagelsens artikel 4, stk. 1, nr. 7, jf. artikel 10, nr. 11.

151. De berettigede hensyn til at sikre, at der i forbindelse med det ovennævnte garantiarbejde mv. alene anvendes originale Skoda-reservedele indkøbt gennem Pradan eller en anden virksomhed i salgsnettet, må kunne varetages på en mere direkte måde, f.eks. ved at forhandlerne pålægges en dokumentationspligt for de anvendte reservedele i forbindelse med det konkrete garantiarbejde mv.

152. Pradan har ligeledes en berettiget interesse i at kunne kontrollere, at der i forbindelse med almindelige reparationer og vedligeholdelse alene anvendes reservedele, som kvalitetsmæssigt har samme standard som originale Skodareservedele indkøbt gennem Pradan eller en anden virksomhed i Skodas salgsnet.

153. Såfremt der måtte være berettiget tvivl om kvaliteten af de reservedele, som en forhandler i øvrigt anvender til almindelige reparationer, kan en fysik kontrol af forhandlerens reservedelslager, i det omfang det måtte være nødvendigt, f.eks. foretages af en uvildig sagkyndig udpeget af parterne.

154. En sådan fremgangsmåde vil desuden være i overensstemmelse med de principper, der fremgår af Pradans forhandlerkontrakts pkt. 28 (se afsnit 68 side 17), hvorefter uenighed mellem importør og forhandler om salgsmål, minimumslagre og salgsfremmende aktiviteter skal løses i henhold til nærmere bestemte voldgiftsregler. Jf. herved også gruppefritagelsens artikel 4, stk. 1, nr. 3, og artikel 5, stk. 3, sidste led.

Pradan har den 18. juli 2000 indbragt Konkurrencestyrelsens afgørelse for Konkurrenceankenævnet.

1 Det drejer sig om kontraktens punkter 2.1, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3, 6.1, 7.2, 8.2, 8.3, 8.4, 8.6, 9.2, 10.1 samt 20.2. Kun de væsentligste af disse bestemmelser behandles mere indgående i det følgende.
2 Det bemærkes, at systematiske og gentagne trusler fra Pradan over for forhandlerne om opsigelse af forhandlerkontrakteen i den hensigt at formå forhandlerne til at afstå fra at forhandle originale Skodareservedele leveret fra anden side end Pradan endvidere ville være at betragte som "forbudte handlinger" i strid med gruppefritagelsens artikel 6, stk. 1, nr. 9.